

YEREL HALKIN TUTUMLARININ TURİZM YANLISI DAVRANIŞLARINA ETKİSİ: BOZCAADA ÖRNEĞİ

Aziz BÜKEY¹

Geliş: 18.12.2020 / Kabul: 22.12.2020

Öz

Bu araştırmanın amacı Bozcaada destinasyonunda yaşayan yerel halkın, turizmin etkilerine yönelik tutumlarının turizm yanlısı davranışlarına etkisini belirlemektir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket formu kullanılmıştır. Kolayda örneklem metodu kullanılarak 250 kişiden veri toplanmıştır. Araştırma hipotezleri SPSS istatistik programında regresyon analizi ile test edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre yerel halkında olumsuz turizm etkilerine karşı tutumu ve olumlu turizm etkilerine karşı tutumlarının turizm yanlısı davranışa etkisi olduğu tespit edilmiştir. Olumlu tutum turizm yanlısı davranışı olumlu yönde etkilerken, olumsuz tutumun ise turizm yanlısı davranışı olumsuz yönde etkilemiştir.

Anahtar Kelimeler: turizm yanlısı davranış, olumsuz turizm etkisi, olumlu turizm etkisi.

THE IMPACT OF RESIDENT'S ATTITUDES ON PRO-TOURISM BEHAVIORS: THE CASE OF BOZCAADA

Abstract

The purpose of this research is to determine the effect of the residents living in Bozcaada's destination on the attitudes to tourism impacts on their pro-tourism behaviors. Questionnaire form was used as data collection method in the research. Data were collected from 250 people using the convenience sampling method. The research hypotheses were tested in the regression analyses in the SPSS statistical program. According to the results of the research, it has been determined that the attitude to negative tourism effects and attitude to positive tourism effects have an effect on the pro-tourism behavior. While positive attitude affected pro-tourism behavior positively, negative attitude affected pro-tourism behavior negatively.

Keywords: pro-tourism behavior, attitudes to negative impacts, attitudes to positive impacts.

Giriş

Turizmin ekonomik bir girdi olmakla birlikte kültürel kaynaklara da ihtiyaç duyulan bir alandır (Duran, 2013). Turizm bölgelerinde turist ve yerel halk arasındaki ilişki uzun yıllardır incelenen bir alandır. Son yıllarda toplum ve turizm ilişkisi sadece sosyal değil aynı zamanda ekonomik olarak da gelişim göstermektedir. Dolayısıyla

¹ Öğretim Görevlisi, Bingöl Üniversitesi, SBMYO, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü, abukey@bingol.edu.tr, 0000-0002-5476-8408.

yerel halk turizm faaliyetlerini destekler bir hal almaya başlamıştır. Bu durumun bir diğer sebebi ise turizm sektörünün şehirlerin tanınırlığını artırmasıdır. Turizmin sezonluk özelliğinin yerini dört mevsime yayılması almaya başlaması da yine yerel halkın sosyo-ekonomik kazancının artmasına fırsat oluşturmuştur.

Artan turizm talebi sonucunda her geçen gün turizm gelirleri ve turist sayısında artış meydana gelmektedir. Turizmdeki bu artış sayesinde yöre halkının kazanç elde etmesi sektörün toplum tarafından benimsenmesine olanak kılmıştır (Lawson, vd., 1998). Ancak, turizm gelişirken bölge üzerinde olumlu etkileri olduğu gibi olumsuz etkileri de görülmektedir. Bu olumsuzluklar sosyal değerler gibi dönüşü olmayan zararlara neden olabilmektedir (Alaeddinoğlu, 2008). Turizmin etkileri kentsel bölgelerde olduğu kadar kırsal bölgelerde de görülür. Bu etkilerin yöre halkı üzerinde etkisi daha fazla görülmektedir (Madrigal, 1993). Ancak nihayetinde turizm sektörü yerel halk için önemli bir gelir kaynağıdır.

Yerel halkın beklentileri değerlendirmeye alınmadan yapılan turizm faaliyetlerinin başarılı olmasından söz edilemez. Bundan dolayı turizm planlamaları yapılırken yerel halkında planlamalara dahil edilmesi gerekmektedir (Alaeddinoğlu, 2008). Ayrıca yerel halk ve bölge ziyaretçilerinin kültürel çatışma yaşamamaları için yerel halkın kendi bölgesine yabancılaştırılmaması gerekmektedir (Eren ve Aypek, 2012). Yerel halkın turizm yanlısı tutumu ziyaretçilere karşı da halkın olumlu tutum sergilemesini sağlamaktadır (Andriotis ve Vaughan, 2003). Araştırmacıların alan yazında yaptıkları araştırmalardan da anlaşıldığı gibi (Riberio vd., 2017) turizm sektörü yerel halkın kazanç sağlaması bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca yine yerel halk turizmin gelişmesinde de önemli bir etken olduğu unutulmamalıdır.

Bu araştırmanın amacı Bozcaada ilçesinde yerel halkın turizm yanlısı tutum ve davranışlarını belirlemektir. Bozcaada, Türkiye’de köyü olmayan tek ilçedir. Turistik ürünü özellikle deniz turizmine elverişlidir. Bu sebeple kitlesel kıyı turizmi ile alternatif turizm çeşitleri bu destinasyonda gelişmiş durumdadır (Türemez ve Kalpaklıoğlu, 2008). Bozcaada’da festival etkinlikleri turistik ürün çeşitliliğini oluşturmaktadır Alan yazındaki araştırmalar, çoğu çalışmanın tutum ve davranış üzerine olduğunu (MacKay ve Campbell, 2004; Kement ve Güçer, 2015) göstermektedir. Bu çalışmada Bozcaada’da yaşayan yerel halkın tutumlarının turizm yanlısı davranışlarına olan etkisi araştırılmaktadır.

1. Literatür Taraması

1.1. Turizm Yanlısı Davranış

Yerel halkın turizmin gelişmesine desteği, destinasyonun gelişmesinde önemli bir ön koşuldur. Yerel halkın turizmin gelişmesine desteği sıklıkla tutumsal bir önlem olarak görülürken (Gürsoy, Jurowski ve Uysal, 2002), birkaç çalışmada (Lepp, 2007) davranışsal niyet üzerinden turistlerin eğilimleri incelenirken, bazı çalışmalarda ise (MacKay ve Campbell, 2004; Kwon ve Vogt, 2010) yerel halkın turizme olan bakış açısı üzerinde turistik değerlendirmeler yapılmıştır. Bu nedenle, yerel halkın turizm yanlısı tutumlarının bir turizm yanlısı davranışa yol açacağı düşünüldüğünde (Lepp, 2007) ve literatürde bu davranışın eşitlikçi bir turizm endüstrisinin kurulmasına yardımcı olmak açısından önemli olduğu belirtilmiştir. (Choi ve Sirakaya, 2005; Gürsoy ve Rutherford, 2004; Sirakaya, Teye ve Sönmez, 2002).

Alanyazında turizm faaliyetlerinin gerçekleştirildiği destinasyonlarda yerel halkın turizmin gelişimini desteklemedeki rolünün oldukça önemli olduğu vurgulanmaktadır (Akis, Peristianis ve Warner, 1996; Stylidis ve Terzidou, 2014). Çünkü turizmin başarılı olması yerel halkın misafirperverliğine ve aktif desteğine bağlıdır (McGehee ve Andereck, 2004; Nunkoo ve Gürsoy, 2012; Sinclair-Maragh ve Gürsoy, 2016; Kement, 2019b). Yerel halkın olumlu bakışı aynı zamanda ziyaretçilerin tatmin (Alegre ve Cladera, 2009) ve sadakatini (Sheldon ve Abenoja, 2001) de etkilemektedir. Aynı zamanda bu bakış bölgede turistik destinasyonun başarılı olmasını sağlamaktadır (Ribeiro vd., 2017).

Yerel halkın, turistik doğal kaynakların korunmasına katkıda bulunması (Dyer vd., 2007; Lepp, 2007) ve misafirleriyle güzel etkileşimler geliştirmeleri (Valle vd., 2011) önem arz etmektedir. Yerel halk duygusal ve zihinsel olarak ziyaretçileri turistik olaylara dahil edebilmek için etkinlik sürecinde teşvik etmektedir. Bu teşvik edici eylemler turistlerin tatmininin sağlanması ile olmaktadır. Alanyazın, turizm konusunda yerel halkın turizm konusunda olumlu tutuma sahip olmasının, turizm yanlısı davranışını teşvik edeceğini ve dolayısıyla turistlerle bir alışverişte yer alabileceklerini göstermektedir (Yoon, Gürsoy ve Chen, 2001).

1.2. Turizm Yanlısı Tutum

Tutum, durumlara karşı oluşturulan olumlu veya olumsuz duyguların öne çıkarılmasıdır. Tutum, bir duruma yönelik kişinin sahip olduğu bilgisi ve inancıyla ilişkilidir (Newhouse vd., 1990). Başka bir ifade ile tutum, bireylerin durumlara karşı, yaşadıkları deneyimlerle gösterdikleri tavırları ve davranışları sergileme biçimidir. Yani tutum; duygu, düşünce ve davranış öğelerinden oluşmaktadır (Usal ve Kuşlivan, 2002). Bir bölgede turizmin varlığını sürdürebilmesi için yerel halkın

desteğini alması gerekmektedir. Turizmin günlük yaşamda yerel halka olan etkilerinin olumlu veya olumsuz sonuçlanmakta olduğu görülmektedir (Kim; 2002).

Turizm alanında yapılacak olan planlamalar yerel halkın kültür, değer ve beklentilerinin dikkate alınmasını zorunlu kılmaktadır. Aksi takdirde yapılan planlamaların başarısından söz edilemez. Bu planlamaların hayata geçirilebilmesi ancak yerel halkın sürece dâhil edilmesi ile mümkün olabilecektir (Alaeddinoğlu, 2008). Butler'e (1980) göre bir bölgede turizm faaliyetleri gelişmeye başlanmışsa yerel halkın turizme yönelik olumlu tutumunun varlığından söz edilebilir. Ayrıca bölge ekonomisinde iyileşmeler görülebilir düzeyde ise turizmin ekonomiye olumlu etkisinin bir göstergesi olduğu söylenebilir. Ancak yerel halkın turizme karşı olumlu desteği zamanla bölgeye yönelik problemler oluşturması ve yerel halk tarafından endişelerin oluşmaya başlanması ise turizme olan desteklerinin gerilediğine işaretir.

Yerel halkın kültür, değer ve beklentilerine aykırı olabilecek planlama ve gelişmeler bölge halkının tutumlarını olumsuz etkilemektedir (Göktaş-Kulualp ve Sarı, 2018). Bu tutumsal farklılık ziyaretçiler ile yerel halk arasında çatışmaya sebep olabileceği için bölgeye turizm yatırımları ve turistik hizmetler verilmeye çalışılması yöre halkını kendi değerlerinden uzaklaştırmaktır (Selimoğlu, 2004). Bu durum yöre halkının kültürel değerlerinde bozulmaya sebep olmaktadır. Bu nedenle yerel halkın kültürel değerlerindeki kayıp, bölge turizmini olumsuz yönden etkileyecektir (Uslu ve Kiper, 2006: 311). Turizme karşı olan tutum ve davranışları belirleyen yerel halkın turistlere ve turizme yönelik görüşleridir (Andriotis ve Vaughan, 2003). Ziyaretçilerin tutum ve davranışlarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmalarda, (Çavuşoğlu ve Durmaz, 2019; Kement, 2019a), davranışlara karşı tutumun, turistlerin tekrar ziyaret etme niyetini olumlu ve anlamlı etkilediği belirtilmiştir.

Yapılan araştırmaların çoğu, yerel halkın turizm yanlısı davranışlarının turizm tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Lepp, 2007; Nunkoo ve Gürsoy, 2012). Gelişmekte olan bölgeler bağlamında turizm, gelişmiş yerel ekonomiler (Gursoy ve Rutherford, 2004; Lepp, 2007; Perdue, Long ve Allen, 1990), yeni işler oluşturma, yatırım yapma ve yatırımlara teşvik fırsatları gibi çeşitli faydalar sağlayabilir (Akis vd., 1996; Dyer vd, 2007; Lindberg ve Johnson, 1997). Bu yatırımlar yerel halk için gelir getirici olabilir (Gürsoy ve Rutherford, 2004). Bölgedeki altyapı ve kamu tesisleri, yerel halkın yaşam kalitesini ve yaşam memnuniyetini artıran bir dizi yatırımlara imkan tanıyabilmektedir (Belisle ve Hoy, 1980; Andreck ve Vogt, 2000) Ayrıca turizm, kültürel kimliği popülerleştirmede, yerel kültür ve doğal kaynakların korunmasında ve yerel halk ve turistler arasındaki

alışverişte etkin rol oynamaktadır (Dyer vd., 2007). Bazı olumlu yanlarına rağmen, turizm faaliyetleri aynı zamanda yerel halk için bazı olumsuz etkilere neden olmaktadır (Gürsoy vd., 2002). Bazı araştırmalarda (Belisle ve Hoy, 1980; Andereck vd., 2005) ise yerel halkın turizmin suç olaylarını ve hırsızlığı da artırdığını fark ettikleri vurgulanmaktadır. Bu tutum yerel halkın ziyaretçilere misafirperver olma konusundaki isteksizliğine yol açmaktadır (Liu ve Var, 1986). Ayrıca turizm daha fazla kirliliğe neden olabilir (McGehee ve Andereck, 2004). Ancak yine de yerel yönetimler ve yerel sakinler tarafından turistik eylemler doğru ve verimli yönlendirilirse, bu bahsedilen olumsuz durumların gelişmesi engellenebilir. Önemli olan sistemli turizm faaliyetlerinin oluşturulmasıdır. Turizm literatüründe, yerel halkın turizmin olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin tutumları ile turizmin gelişmesine destek arasındaki ilişki analiz edilmiştir (Boley vd., 2014; Nunkoo ve Gürsoy, 2012; Kement ve Göral, 2015). Turizm etkilerine karşı olumlu tutumları olan yerel halkın, turizm yanlısı bir gelişme davranışı gösterme eğiliminde olmaları yapılan değerlendirmeler ve alanyazın incelemeleri sonucunda beklenmektedir. Bu bağlamda araştırmada şu hipotezlere cevap aranmaktadır;

H₁. Yerel halkın turizmin olumlu etkilerine ilişkin tutumları, turizm yanlısı davranışlarını pozitif yönde etkiler.

H₂. Yerel halkın turizmin olumsuz etkilerine ilişkin tutumları, turizm yanlısı gelişme davranışları negatif yönde etkiler.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada Bozcaada destinasyonunda yaşayan yerel halkın turizmin etkilerine yönelik tutumlarının turizm yanlısı davranışlarına etkisi araştırılmaktadır. Araştırmanın evrenini Bozcaada destinasyonunda yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Bozcaada destinasyonunda Nüfus Müdürlüğü (2020) verilerine göre 3.000 (üç bin) kişi yaşamaktadır. Evrenin tamamına ulaşılmasının mümkün olmaması sebebiyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Araştırmanın amacı kapsamında kolayda örneklem metodu kullanılarak 250 kişiye ulaşılmıştır. Araştırma verileri Temmuz-2020 / Ekim-2020 aylarında yüz yüze toplanmıştır. Tanımlayıcı araştırma yaklaşımı doğrultusunda yapılan bu araştırmada veri toplanması ve analizi sürecinde nicel yöntemler kullanılmıştır. Araştırmada veri toplamak yöntemi olarak anket formu kullanılmıştır. Anket formunun birinci bölümünde demografik sorulara yer verilirken, ikinci bölümde yerel halkın turizmin etkisine yönelik tutumlarını ölçmek için XXX tarafından geliştirilen ve 5 ifade/2

boyuttan oluşan olumlu/olumsuz etkilere karşı tutum ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca turizm yanlısı davranışı tespit etmek için 4 ifadeden oluşan (xxxx) turizm yanlısı ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada hipotezlerin test edilmesi aşamasına geçmeden önce araştırma modelinde yer alan ölçeklerin geçerliğini test etmek amacıyla ayırım ve uyum geçerlilikleri (Peter, 1981: 136) yapılmıştır. Ayrıca ölçeklerin dağılım normalliği ve güvenilirlikleri hesaplanmıştır. Araştırma hipotezlerinin test edilmesi için SPSS istatistik programında regresyon analizi yapılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmaya katılanların demografik özellikleri incelenmiştir. Katılımcıların % 52'si erkek, %48'i kadındır. Yaş aralıkları incelendiğinde katılımcıların %31'i 35-44, 29'u 25-34 ve 17'si 18-24 yaş aralığındadır. Katılımcıların medeni durumuna bakıldığında yarısı evli yarısı bekadır. Eğitim seviyeleri incelendiğinde %28'i ön lisans, %26'sı lisans ve %20'si lise mezunudur. Katılımcılardan %51'i turizm sektöründe çalışırken, %49'u ise başka işlerle meşguldür.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kategoriler		n	%
Cinsiyet	Erkek	134	52,3%
	Kadın	122	47,7%
Yaş	18 altı	21	8,2%
	18-24	44	17,2%
	25-34	73	28,5%
	35-44	79	30,9%
	45-54	39	15,2%
Medeni durumu	Evli	128	50,0%
	Bekar	128	50,0%
Eğitim	İlkokul	24	9,4%
	Lise	50	19,5%
	On lisans	72	28,1%
	Lisans	66	25,8%
	Lisansüstü	44	17,2%
İş	Turizmle ilgili	131	51,2%
	Başka iş	125	48,8%

Araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerliliğini tespit etmek için uyum ve ayırım geçerliliği yapılmıştır. Uyum geçerliliğini belirlemek için keşfedici faktör analizi (KFA), bütünleşik güvenilirlik (BG) ve ortalama açıklanan varyans oranı (OAV) tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre BG değerleri 0.60'ın üzerinde, OAV

sonuçları ise 0.50'nin üzerinde (Hair, Sarstedt, Ringle ve Mena, 2012) bulunmuştur. Ayrıca KFA sonuçlarına göre faktör yükleri 0.50'nin üzerinde (Kaiser, 1974) çıkmıştır. Dolayısıyla ölçeklerin uyum geçerliliğine sahip olduğu tespit edilmiştir (Çevre yanlısı turizm ölçeği; KMO=0.803, Barlett's test=1307.016, Açıklanan varyans=%79,247), (Olumlu Etkilere Karşı Tutum; KMO=0.832, Barlett's test=1179.065, Açıklanan varyans=%70,257), (Olumsuz Etkilere Karşı Tutum; KMO=0.871, Barlett's test=1754.104, Açıklanan varyans=%80,398).

Tablo 2: Ayrım Geçerliliği Sonuçları

Değişkenler	X	S.S.	1	2	3
1 PT	3,03	1,16	.837		
2 NT	3,23	1,21	.854**	.894	
3 TD	3,31	1,17	.715**	.755**	0.889

PT: Olumlu Etkilere Karşı Tutum, NT: Olumsuz Etkilere Karşı Tutum, TD: Turizm Yanlısı Davranış,

Not: Koyu olarak yazılmış değerler \sqrt{OAV} karekökünü göstermektedir.

Ayrım geçerliliği için OAV'ın karekökü alınmış ve her bir değişken arası korelasyon sonuçlarından yüksek (Fornell ve Larcker, 1981) çıkmış, böylelikle ayrım geçerliliği (Bknz. Tablo 2) sağlanmıştır. Güvenilirlik analizi için Cronbach's Alpha testi uygulanmış ve her bir değişkenin güvenilirlik değeri 0.70'in üzerinde (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2010) çıkmıştır.

Tablo 3: Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları

Ölçekler ve İfadeler	CA	BG	OAV	KFA	
Olumlu Etkilere Karşı Tutum (PT)	PT1			0,778	
	PT2			0,741	
	PT3	0,91	0,87	0,63	0,910
	PT4				0,863
	PT5				0,871
	PT6				0,854
Olumsuz Etkilere Karşı Tutum (NT)	NT1			0,884	
	NT2			0,929	
	NT3	0,95	0,90	0,71	0,944
	NT4				0,933
	NT5				0,891
	NT6				0,789
Turizm Yanlısı Davranış (TD)	TD1	0,93	0,88	0,66	0,837
	TD2				0,911

TD3	0,892
TD4	0,916
TD5	0,892

Araştırma modelinin test edilmesi için SPSS istatistik programı kullanılarak regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan hipotezlere ilişkin sonuçlar Tablo 4’te detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 4: Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Hipotezler	Beta (β)	SH	t	p	R ²	Sonuç
TD	H ₁ PT»TD	0,264	0,078	3,362	,001	,58	Kabul edildi
	H ₂ NT»TD	-0,515	0,075	6,853	,000		Kabul edildi

$p < 0,001$ ***

Regresyon analizi sonuçları incelendiğinde olumlu etkilere karşı tutumun ($\beta=0,264$, $p<0,001$) ve evre yanlısı turizm davranışına olumlu yönde bir etkisi bulunmaktadır. Ayrıca olumsuz etkilere karşı tutumun ($\beta=-0,515$, $p<0,001$) çevre yanlısı turizm davranışına olumsuz yönde bir etkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla H₁ ve H₂ hipotezleri kabul edilmiştir. Olumlu etkilere karşı tutum ve olumsuz etkilere karşı tutum turizm yanlısı davranışın %58’sini açıklamaktadır.

Sonuç ve Öneri

Bu araştırmada, Bozcaada’da yaşayan yerel halkın turizm algısı belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcıların turizm yanlısı tutumunun turizm yanlısı davranışa olan etkisi incelenmiştir. Turizm yanlısı tutum olumlu ve olumsuz olmak üzere farklı bakış açısıyla ele alınmıştır.

Katılımcıların pozitif tutumlarının turizm yanlısı davranış olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle turizmin olumlu etkileri arttıkça Bozcaada’da yaşayan yerel halkın turizm yanlısı davranışları artmaktadır. Bozcaada turistik açıdan gelişime açık bir destinasyondur. Ayrıca turizm faaliyetleri bölge halkına gelir getirici bir etkiye sahiptir. Bu sebeple yerel halk turizm faaliyetlerinin olumlu etkileri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Sonuç olarak Bozcaada’nın gelişiminde ve yerel halkın sosyo-ekonomik yönden fayda sağlaması için turizm bölgede önemli bir unsurdur. Yapılan çalışma sonucunda elde edilen bulgular da bunu desteklemektedir. Alanyazında Karakaş ve Şengün (2016) Diyarbakır halkının turizme yönelik algılarının incelediğinde halkın olumlu bir tutum içinde olduğunu bulgulamıştır. Bu

araştırmada elde edilen bulgular ile paralellik göstermektedir. Ayrıca Duran ve Özkul (2012) çalışmalarında Akçokoca ilçesi bağlamında turizme yönelik yerel halkın tutumlarını incelemişlerdir. Yine bu çalışmada da mevcut araştırma ile benzer sonuçların elde edildiği tespit edilmiştir.

Katılımcıların negatif tutumları turizm yanlısı davranışları olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer bir ifadeyle Bozcaada’da yaşayan yerel halk turizmin etkileri negatif olacağı durumlarda turizm yanlısı davranışları da düşmektedir. Turizm faaliyetleri Bozcada halkı için olumlu bir durum sergiliyor olsa da olumsuz etkileri de olabilmektedir. Haliyle yerel halk turizm faaliyetlerinin kente olumsuz etkisi olması durumunda yapılan araştırma sonucunda negatif yönlü turizm yanlısı davranışlar sergileyecekleri görülmektedir. Dolayısıyla şehirde sürdürülebilir turizm planlaması yapılması önem arz etmektedir. Duran (2013) Bozcaada yerel halkının sürdürülebilir turizm gelişimine yönelik tutumlarının incelemiş ve halkın olumlu tutum sergilediğini tespit etmiştir. Bu etkinin ise uzun dönemli planlama faktörleri ile fayda sağlama arasındaki ilişkiye bağlı olduğunu bulgulamıştır.

Bu araştırma sonucunda Bozcaada yerel yönetimlerinin turizm sektörüne daha yüksek seviyede önem vermesi, turizm planlamalarının yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Mevcut şartlarda zaten turizm ve balıkçılık ile geçimini sağlayan yerel halk için turizm sektörünün büyük önem arz ettiği görülmektedir. Kent içinde turistik faaliyet çeşitlendirmesi, alternatif faaliyetler veya turizm uygulama alanlarının oluşturulması yine yerel yönetimlerden beklenen diğer hususlardır. Son olarak yapılacak olan planlamalarda yerel halkın sürece dahil edilmesi mutlak bir gereklilik olarak görülmektedir.

Bu araştırma sadece Bozcaada ile sınırlı kalmıştır. Ayrıca araştırmada sadece yerel halktan veri toplanmıştır. Ayrıca anket formları yaz mevsiminde toplanmıştır. Bu durumlar araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Bundan sonraki araştırmalarda tüm yılı kapsayacak şekilde araştırmalar yapılabilir. Dahası Bozcaada ile Gökçeada arasında kıyaslamalara başvurulabilir. Ayrıca araştırma model önerisi genişletilerek, yerel halkın turizm imajına yönelik algıları eklenilebilir. Son olarak katılımcıların demografik özellikleri bakımından tutum ve davranışları incelenebilir. Araştırmada elde edilen sonuçların Bozcaada ile ilgili yapılacak çalışmalara ışık tutması beklenmektedir.

Kaynakça

AKIS, S., PERISTIANIS, N., WARNER, J., (1996), "Residents' attitudes to tourism development : The case of Cyprus", *Tourism Management*, C.17, S.7, ss. 481-494.

ALAEDDİNOĞLU, F., (2008), "Sivas kentinde halkın turiste ve turizme bakışı", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, C. 5, S.2, ss. 43-47.

ALEGRE, J., CLADERA, M., (2009), "Analysing the effect of satisfaction and previous visits on tourist intentions to return ", *European Journal of Marketing*, C.43, S.6, ss. 670-685.

ANDERECK, K., VALENTİNE, K., KNOPF, R. C., VOGT, C. A., (2005), "Residents' perceptions of community tourism impacts", *Annals of Tourism Research*, C.32, S.4, ss. 1056-1076.

ANDERECK, K., VOGT, C., (2000), "The relationship between residents' attitudes to-ward tourism and tourism development options", *Journal of Travel Research*, C.39, S.1, ss. 27.

ANDRIOTIS, K., VAUGHAN. R. D., (2003), "Urban Residents' Attitudes toward, Tourism Development: The Case of Crete", *Journal of Travel Research*, S.42, ss. 172.

BELISLE, F. J., HOY, D. R., (1980), "The perceived impact of tourism by residents a case study in Santa Marta", *Colombia. Annals of Tourism Research*, C.7, S.1, ss. 83-101.

BOLEY, B. B., MCGEHEE, N. G., PERDUE, R. R., LONG, P., (2014), "Empowerment and resident attitudes toward tourism: Strengthening the theoretical foundation through a Weberian lens", *Annals of Tourism Research*, C.49, S.1, ss. 33-50.

BUTLER, R. W. (1980), "The concept of a tourist area cycle of evolution: implications for management of resources", *Canadian Geographer/Le Géographe Canadien*, C.24, S.1, ss. 5-12.

CHOI, H. S. C., SİRAKAYA, E., (2005), "Measuring residents' attitude toward sustainable Tourism: Development of sustainable tourism attitude scale", *Journal of Travel Research*, C.43 S.4, ss. 380-394.

ÇAVUŞOĞLU, S., DURMAZ, Y., (2019), "Yeşil Davranışlara Karşı Tutumun Ziyaret Niyetine Etkisinde Yeşil İmajın Düzenleyicilik Rolü: Yeşil Oteller Örneği", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.29, S.2, ss. 303-315.

DURAN E. (2013), "Yerel Halkın Sürdürülebilir Turizm Gelişimine Yönelik Tutumları: Bozcaada Örneği", *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, C.2, S.3, ss. 76-94.

DURAN, E., ÖZKUL, E. (2012), "Residents' attitudes toward tourism development: A structural model via Akcakoca sample", *Journal of Human Sciences*, C.9, S.2, ss. 500-520.

DYER, P., GURSOY, D., SHARMA, B., CARTER, J., (2007), "Structural modeling of resident perceptions of tourism and associated development on the Sunshine Coast, Australia", *Tourism Management*, C.28, S.2, ss. 409-422.

EREN, R., AYPEK, N., (2012), "Kırsal Turizm Bölgesinde Yerel Halkın Turizmin Gelişimine Karşı Tutumları: Cumalıkızık Köyü Örneği", *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, C.2, S.2, ss. 43-47

FORNELL, C., LARCKER, D. F., (1981), "Structural equation models with unobservable variables and measurement error: Algebra and statistics", *Journal of marketing research*, C. XVIII, ss. 382-388.

GURSOY, D., RUTHERFORD, D., (2004), "Host attitudes toward tourism: An improved structural model", *Annals of Tourism Research*, C.31, S.3, ss. 495-516.

GURSOY, D., JUROWSKI, C., UYSAL, M., (2002), "Resident attitudes - a structural modeling approach", *Annals of Tourism Research*, C.29, S.1, ss. 79-105.

GÖKTAŞ KULUALP, H., SARI, Ö., (2018), "Detekleme Davranışı ve Sosyal Değişim Teorisi Kapsamında Kırsal Turizmin Etkilerinin Değerlendirilmesi", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.8, S.1, 643-666.

HAIR, J. F., SARSTEDT, M., RINGLE, C. M. MENA, J. A., (2012), "An assessment of the use of partial least squares structural equation modeling in marketing research", *Journal of the Academy of Marketing Science*, C.40, S.3, ss. 414-433.

KAISER, H. F., (1974), "An index of factorial simplicity", *Psychometrika*, C.39, S.1, ss. 31-36.

KARAKAŞ, A., ŞENGÜN, H. İ. (2017), "Yerel halkın turizm faaliyetlerine yönelik tutumları", *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, C.8, S.15, ss. 183-202.

KEMENT, Ü., (2019a), "Ekoturizm Faaliyetlerine Katılan Bireylerin Değer İnancı Norm Teorisi Kapsamında Çevre Dostu Davranışlarının Açıklanması", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.18, S.72, ss. 2182-2195.

KEMENT, Ü., (2019b), "Yeşil Tutumunun Davranışsal Niyet Türlerine Etkisi: Yeşil İmajın Aracılık Rolü", *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, C.10, S.17, ss. 370-394.

KEMENT, Ü., GÖRAL, M. (2015), "Demografik Özellikleri Açısından Turistlerin, Cittaslow Uygulaması İle İlgili Tutumlarının Değerlendirilmesi ve Tekrar Ziyaret Etme Niyetlerine Etkisi: Perşembe Örneği", *Journal of Recreation and Tourism Research*, C.2, S.2, ss. 12-19.

KEMENT, Ü., GÜÇER, E., (2015), "Kamping yapan bireylerin çevre dostu rekreasyon davranışlarına ekolojik tutum ve rekreasyonel motivasyon değişkenlerinin etkisinin incelenmesi", *Journal of Recreation & Tourism Research*, C.2, S.3, ss. 16-27.

KIM, Y. K., (2002), "Consumer value: an application to mall and Internet shopping", *International Journal of Retail & Distribution Management*.

KWON, J., VOGT, C. A., (2010), "Identifying the role of cognitive, affective, and behavioral components in understanding residents' attitudes toward place marketing", *Journal of Travel Research*, C.49, S.4, ss. 423-435.

LAWSON, R.W., WILLIAMS, J., YOUNG, T., COSSENS, J., (1998), "A Comparison Of Residents' Attitudes Towards Tourism In 10 New Zealand Destinations", *Tourism Management*, C.19, S.3. ss. 247-256.

LEPP, A., (2007), "Residents' attitudes towards tourism in Bigodi village, Uganda", *Tourism Management*, C.28, S.3, ss. 876-885.

LINDBERG, K., JOHNSON, R. L. (1997), "Modeling resident attitudes toward tourism", *Annals of Tourism Research*, C.24, S.2, ss. 402-424.

LIU, J. C., VAR, T., (1986), "Resident attitudes toward tourism impacts in Hawaii", *Annals of Tourism Research*, C.13, S.2, ss. 193-214.

MACKAY, K. J., CAMPBELL, J. M., (2004), "An examination of residents' support for hunting as a tourism product", *Tourism Management*, C.25, S.4, ss. 443-452.

MADRIGAL, R., (1993), "A Tale of Tourism in Two Cities", *Annals of Tourism Research*, C.22, S.2, ss. 336-53.

MCGEHEE, N., ANDERECK, K., (2004), "Factors predicting rural residents' support of tourism", *Journal of Travel Research*, C.43, S.2, ss. 131-140.

NEWHOUSE, P. A., SUNDERLAND, T., NARANG, P. K., MELLOW, A. M., FERTIG, J. B., LAWLOR, B. A., MURPHY, D. L., (1990), "Neuroendocrine, physiologic, and behavioral responses following intravenous nicotine in nonsmoking healthy volunteers and in patients with Alzheimer's disease", *Psychoneuroendocrinology*, C.15, S.6, ss. 471-484.

NUNKOO, R., GURSOY, D., (2012), "Residents' support for tourism: An identity perspective", *Annals of Tourism Research*, C.39, S.1, ss. 243-268.

PERDUE, R. R., LONG, P. T., ALLEN, L., (1990), "Resident support for tourism development", *Annals of Tourism Research*, C.17, S.4, ss. 586-599.

PETER, J.P., (1981), "Construct Validity: A Review of Basic Issues and Marketing Practices", *Journal of Marketing Research*, C. XVIII, ss. 133-145.

RIBEIRO, M. A., WOOSNAM, K. M., PINTO, P., SILVA, J. A. (2018), "Tourists' destination loyalty through emotional solidarity with residents: An integrative moderated mediation model", *Journal of Travel Research*, C.57, S.3, ss. 279-295.

SHELDON, P. J., ABENOJA, T. (2001), "Resident attitudes in a mature destination: The case of waikiki", *Tourism Management*, C. 22, S.5, ss. 435-443.

SİRAKAYA, E., TEYE, V., SÖNMEZ, S., (2002), "Understanding residents' support for tourism development in the central region of Ghana", *Journal of Travel Research*, C.41, S.1, ss. 57.

SINCLAIR-MARAGH, G., GURSOY, D., (2016), "A conceptual model of residents' support for tourism development in developing countries", *Tourism Planning ve Development*, C.13, S.1, ss. 1-22.

STYLIDIS, D., TERZIDOU, M., (2014), "Tourism and the economic crisis in Kavala, Greece", *Annals of Tourism Research*, S.44, ss. 210-226.

TÜREMEZ, Y., KALPAKLIOĞLU N. U., (2008), "Bozcaada'da Turistik Urun Geliştirme ve Çeşitlendirme Üzerine Bir Çalışma", *Çanakkale İli Değerleri Sempozyumu*, ss. 59-69, Çanakkale.

USAL, Alparslan., KUŞLUVAN, Zeynep., (2002), *Davranış Bilimleri Sosyal Psikoloji*, Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi, Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, İzmir.

USLU, A., KİPER, T., (2006), "Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı", *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, C. 3, S.3, ss. 305-314.

VALLE, P. O. D., MENDES, J., GUERREIRO, M., SILVA, J. A. (2011), "Can welcoming residents increase tourist satisfaction? ", *Anatolia*, C.22, S.2 ss. 260-277.

YOON, Y., GÜRSOY, D., CHEN, J. S., (2001), "Validating a tourism development theory with structural equation modeling", *Tourism Management*, C.22, S.4, ss. 363-372.